XXIII. évfolyam. Veszprém, 1915. julius 4. 27. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanitóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő: Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Helyes ut.

Majd minden nap hoznak valamit lapjaink a pápa és Olaszország viszonyáról. Különösen a Szentatyának Latapievel a francia „Liberté“ cimű ujság munkatársával folytatott beszélgetése óta. Ugy látszik fáj az ántántnak, de különösen Olaszországnak, hogy az apostoli szék nagy erkölcsi tekintélyével nem áll feltétlenül melléjük. Innen az idegesség, mellyel a pápa nyilatkozatát tárgyalják. Mert ki nem látná nagy horderejét a beszélgetés tartalmának. Olyan egyén előtt hangzott el, aki szivesen vette volna, ha XV. Benedek a központi hatalmak ellen nyilatkozik, oly időben, mikor a pápának saját vérei is küzdenek, óhajtása ellenére a véres fegyverhez nyultak. Történtek is kisérletek arra nézve, hogy a Vatikánt Németország és a monarkia ellen hangolják s az ántánt oldalára csábitsák. A Szentszék azonban hajthatatlan maradt s mindvégig megmaradt az állásponton, hogy neki hivatásszerüleg semlegesnek kell lenni.

Ha Latapie nem is egész hiven adta vissza a Szentatya szavait, annyit mindazáltal megállapithatunk, hogy a Szentszék nem engedi magát ugratni. Nem is cselekedhetik másként, mert a mindenkori pápa a népek atyja, aki előtt egyformán kedves minden fia e földkerekségnek. A pápa nem nemzetiségi különbségek szerint itéli meg a népeket, hanem egyetemes vallási szempontból. Ember és ember között szemében nincs különbség. Épen ez a magas nézőpont nem engedi neki, hogy időelőtt perdöntőleg egyik vagy másik fél javára döntsön, mikor az események megitélésében mindnyájunk részéről hiányzik a komoly, higgadt tárgyilagosság. Igy lesz érthető, hogy a pápa a németek ellen emelt vádat szembeállitja a ténnyel, hogy Oroszország bántalmazza és hurcolja magával a katholikus papokat. Ezért hangoztatja, hogy Mercier bibornok letartóztatva sohasem volt, ezért utal rá, hogy a Vatikán nem biróság, a biró oda fenn van.

De hova is jutnánk, ha a Szentszék tekintélyét a küzdőfelek tusájába bevinné. Ki az az ember, aki az egymásnak ellenmondó tényekből a tiszta igazságot kihámozza? És ha évek multán kiderül, hogy az apostoli szék oly állást foglalt el, melyet a történelmi megállapitások nem fednek, nem válik-e nevetségessé? Az apostoli szék nem teheti, hogy határozottan egyik vagy másik fél javára álljon. Hisz a másik fél sértve érezné magát, a pápában ellenségét látná. A háboruból fakadó ellenszenv népek és országok között ő ellene is irányulna, ami megnehezitené az érintkezést, a bizalmas viszonyt, mely kell, hogy vallásunk fejével szemben mindenkiben éljen. A pápa nem uszithatja maga ellen sem a központi hatalmakat, sem a négyes szövetséget.

Hogy pedig Olaszország irányában sem szólhat a lelkesedés hangján, igazán nem csodálkozhatunk. Az olasz háboru kitörése óta kézzel foghatóan látszik, hogy a garancia törvény papiron irott szép szavak, semmi több. Olaszország háboruja a Szentszéket és a pápa személyét nagyon bizonytalan helyzetbe hozta. Az olasz állam nem biztositotta a pápa szabad érintkezését hüséges alattvalóival. Megigérték neki, hogy szabadon, minden előzetes ellenőrzés nélkül levelezhet egyházi ügyekben. És mégis felbontott levelek érkeznek a Vatikánba, még oly fontos és igazán kényes ügyekben is, melyek a vatikáni Poenitentiariához tartoznak. Mi lesz a pápával, ha az olasz vállalkozás kudarccal végződik? És ha győz nem fog-e ellene fordulni, amint már most is hangoztatják olasz lapok: először a külső ellenséggel végzünk, aztán jön a belső.

Tisztelettel kell meghajolnunk XV. Benedek viselkedése előtt, aki egyrészt szorgosan ügyel arra, hogy amint mondá a nemzetek atyja legyen, másrészről nem titkolja el meggyőződését még a saját faja

Emberevő szikla.

— H. Delavelle. —

IV.

— Lesiklott, — kiáltottam.

— Lehetetlen, — válaszolt a tengerész. Abból a helyzetből nem csuszhatott le.

— Ugy járt, mint a kapitány. Vagy talán már akkor sem volt ott, amikor alánézett.

— Olyan ostobának gondol? Két perccel előbb még a párkányon feküdt, kiáltotta harsogón s fenyegető arccal közeledett felém.

— Ugyan csendesedjék, — próbáltam csillapitani. Inkább azon okoskodjunk, hogyan eshetett meg ez a kimagyarázhatlan dolog.

— Igaza van... kimagyarázhatlan... mormogá s guggoló helyzetből, ráncos szemöldöke alól kutatóan nézett reám.

Én pedig a magam sorsára gondoltam, érthető aggodalommal.

— Csak ketten vagyunk — susogtam magamban. S neki fegyvere van. Szeméből halálos ítéletemet olvasom. Most már az én véremre szomjazik. Ez az utolsó s egyetlen oltalma a közelgő halál ellen...

A kése most is nyitva függött oldalán. Oh, ha kézbe kaparithatnám. Hogy mit csinálnék vele, ezt el se gondolhattam, mert a közelgő éjszaka édes, felejtő álmot hozott szemeimre.

Az alvást közeli mozgolódás szakitotta meg. Felébredtem a zajra, melyet a tengerész felkelése okozott. Kését becsukta s zsebre tette.

— Lemegyek a párkányra, — szólt hozzám. Valahogyan eloltom a szomjamat. Ha nem lehet, akkor... majd meglássuk... fejezte be jósolgatva.

A szikla széléhez közeledett, hogy alászálljon. Majd meglássuk!... Ugyan, mire gondolt?... Most ráugorhatnám s fegyverét elvehetném. Erőre egyformák vagyunk. S talán a birkózásban mindketten a tengerbe pottyannánk. Hiszen ugyis halálra vagyunk itélve. S nem volna-e jobb reám nézve, mint ez őrjöngő fegyverétől elpusztulni... Mégis haboztam kissé s ezalatt alácsuszott.

— Majd ha visszatér, — gondoltam magamban. Nyakon ragadom, mielőtt fegyverét használhatná...

De ime, alighogy eltünt, keserves nyögés hallatszott alulról. Kinos, vergődő, mint a halálhörgés. Szenvedés, szivet szorongató félelem kiáltott benne. S olyanféle zaj röppent utána, aminőt a vizbezuhanó test csattanása ébreszt. Lehajoltam ott, ahol alászállott s senkit se láttam. A viz széles tükrén nyoma se maradt a zuhanásnak. Hogyan lehetséges ez? Hiszen a tengerész kitünő uszó volt s ha véletlenül esett is a vizbe, könnyen menekült volna. Vagy talán a vizbe szédült a gyötrő éhségtől és szomjuságtól?

Gyorsan körülnéztem. Szorongva vizsgálódtam, mig a nap fönn volt. Lecsusztam a párkányra, hogy közelebbről lássam a csobogó vizet. Mindenfelé üresség, némaság, csak a szikla fekete falai sötétlettek a körülfogó viztükörben. Közelemben barlangszerü mélyedés szakadt be a sziklába. A hullámok kigyózva kergetőztek benne s tarajosra nőve kavarták a feneketlen örvényt. Rejtőző nyilásába azonban csak készakarva lehetett volna beleugrani. A kapitány s a kormányos pedig holtan tüntek el. A tengerész öngyilkosságára meg nem is gondolhattam.

Ujra rámszakadt az éjszaka. Egyedüllétemben titkos aggodalom fogott el. Szinte sajnáltam, hogy a tengerész eltünt. Az eltünés titokzatossága is megzavart. Borzadállyal töltött el a kimagasodó sziklatömeg. Menedéket adott s mégis elnyelte társaimat? Ez a kegyetlen, vérre szomjazó kő talán emberevő szikla?...

Visszatértem a sziklatetőre. Nyomasztó meleg volt, mégis a hideg rázott. Fáradt, gyenge voltam s még sem fogott el az álom. A rémület fekete szárnyán mintha csak óriási lidérc szállt volna fölém. Alig pihegtem a szivszorongásban. Kivert a láz, melyet az álmatlanság, éhség és szomjuság okozott. Ha holnap hajó nem jön erre, elvesztem. S az a gondolat, hogy a többiek sorsára jutok, még inkább gyötört.

A fölkelő nap elriasztotta ugyan az éjszaka rémeit, de annál jobban fokozta a szomjuságot. Torkomban tüz égett s a száraz nyelésre olyan kinos érzésem támadt, mintha parazsat nyeltem volna. Révedező szemem a látóhatárba mélyedt. Hiába! nem akasztotta meg közellevő hajó mozgó pontja. A viz csobogása ivásra csalogatott. S bár tudtam, hogy csak növelné kinjaimat, mégis erősödött a hajlandóság. Végig nyultam a göröngyös sziklatetőn s meredt szemekkel bámultam az ellenséges vizet... Amelynek smaragd szine, mint sziporkázó transzparent, csillogó szépségben ragyogott felém.

S mintha a fényözönből égő, tüzes szem bámulna reám. Minden idegszálam megrezdült s erőszakosan gyüjtöttem öntudatosságomat, hogy megkülönböztessem a valóságot az ijesztő képzelődéstől...

V.

Valósággal nagy, nyitott és mozdulatlan szem bámult reám. Lesben állt a párkány szélén. Közelében két, hosszan elnyuló kigyó sütkérezett, a többi pedig a vizben uszkált. Megdermedtem az ijedtségtől. Megismertem a tengerészmesék szörnyetegét, az emberevő kigyót...

ellen sem akkor, mikor arról van szó, hogy az apostoli szék Istentől kapott jogának korlátozását látja. A pápa a helyes utat választotta. Viselkedése késő utódoknak is emlékezésül szolgál, hogy a XV. Benedek következetes maradt az apostoli szék husz százados hagyományához. Nekünk pedig megnyugvásunk, hogy van egy hely, ahova a nemzetek tülekedése közepette bizalommal tekinthetünk, ahol megértésre találunk.

HIVATALOS RÉSZ.

Ideiglenes administrator. A *diószkáli* plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével *Körmendy* Lajos pacsai káplán bizatott meg.

Dispositio. *Niemetz* Sándor murakereszturi káplán *Mikére* házikáplánnak, *Egresich* Vince Mikéről *Csótra*, *Mayer* Demeter Csótról *Sümegcsehibe*, *Németh* Árpád Vilmos Szentbékkálláról *Murakereszturra*, *Wohlmuth* Imre ujmisés *Szentbékkállára* kápláni minőségben küldettek.

Pályázat plébániákra. A veszprémi székeskáptalan kegyurasága alá tartozó *ságvári* és a vallásalap kegyurasága alá tartozó *diószkáli* plébániajavadalmakra a pályázati határidő julius hó 31-ére iratott ki.

Papnövendékek felvétele. A f. évi julius hó 1-én megtartott konkurzusra a veszprémi egyházmegye növendékpapjai közé felvétettek: *Gregovich* Antal, *Hollósi* Géza, *Pfeiffer* János és *Szalay* Béla érettségi vizsgát tett ifjak.

A rokkant katonákat gyámolitó és elhelyező hivatal, melynek feladata a katonai hatóságoktól elbocsátott rokkantak elhelyezését elősegiteni, részükre tisztességes megélhetést biztositó kereset szerezni, Veszprémvármegyében is megkezdte működését. Julius 2-án d. u. 4 órakor a vármegyeház kistermében volt a megyei és a veszprémvárosi, valamint a veszprémi járási rokkant-bizottságnak alakuló ülése. A megyei bizottságnak elnöke *Hunkár* Dénes főispán, tagjaiul megválasztattak dr. *Véghely* Kálmán, *Takách* Ádám, *Kránitz* Kálmán, dr. *Óvári* Ferenc, dr. *Komjáthy* László, *Juraszek* János, dr. *Lányi* Sándor, *Halmy* Nándor, *Molterer* János, dr. *Cseresnyés* József, dr. *Vadnay* Szilárd, dr. *Magyar* Károly, *Holitscher* Károly, *Antal* Géza, *Belák* Lajos, dr. *Mihályfi* József, *Schreiner* János, *Schmidt* Lajos, *Nay* Jakab. A megyei rokkantak főgyámi tisztét dr. *Fritse* József vállalta magára.

A veszprémvárosi rokkant-bizottság elnökévé dr. *Komjáthy* László, tagjaiul *Nay* Jakab, *Rothauser* Lipót, *Pósa* Endre, *Kelemen* Imre, *Próder* István, dr. *Török* Gyula, dr. *Rosenberg* Jenő, dr. *Jánosi* József és *Biczi* Károly választatott meg, a rokkantak gyámi tisztét dr. *Horváth* Béla vállalta el.

A veszprémi járási bizottság tagjai: *Kerényi* Andor elnöklete alatt *Schmidt* Lajos, *Schreiner* János, dr. *Sándorfi* Miksa, *Gubicza* Lajos, *Bott* Miklós, dr. *Fatér* István, *Csomasz* Gyula, *Berky* József, *Finke* József, *Lichter* Izidor, *Kovács* János, rokkantgyám dr. *Fritse* József.

A megyei rokkant-bizottság ezuton is felkéri azon megyebeli földbirtokosokat, kereskedőket, iparosokat, vállalatokat, intézeteket, akik a katonaságtól elbocsátott katonákat alkalmazni hajlandók, hogy ezen szándékukat az alkalmazás, vagy szolgálat minőségének megjelölése mellett dr. *Fritse* József ügyvéd veszprémi lakossal, megyei rokkantfőgyámmal mielőbb közölni sziveskedjenek.

A kötőgyár mérlege.

Ez a népies neve, vagy még népiesebben: kapcagyár. Tulajdonképen „a veszprémi kötött és szövött iparárugyár részvénytársaságról" van szó. A mult év folyamán a gyár sokban bővült. Uj épületrészt kapott, uj gépeket szerzett, szakszerű vezetés alá került. Minderről — személyes benyomás alapján — nem régiben lapunkban is megemlékeztünk.

Most megkaptuk a mérleget az 1914. évről. Ennek vizsgálata után örömmel jelezzük, hogy az okulás, a tapasztalás, a szakértelem a gyáruzemet a fejlődés s hasznot produkáló gazdálkodás utjára irányitotta. Az uj érának erről a tanulságos esztendejéről a leghűbb képet maga az igazgatóság vetiti elénk. Mielőttünk, veszprémiek előtt, nem lehet közömbös, hogy a hasznos közgazdasági szervezetnek egy-egy tényezője — aminő pl. egy-egy gyártelep is — mekkora üzemképességgel, mekkora anyagi hatással kapcsolódik városunk közgazdasági életébe.

Közismert dolog, hogy a városok gazdasági életében a tömegfoglalkozást nyujtó s ily módon száz meg száz családot eltartó gyártelepek szolgáltatják a lüktető életerőt. S ez az életerő nem csak anyagi, hanem erkölcsi s különösen kulturális téren is jelentős fejlődésben, jó eredményben nyilvánulhat. Sajnos, Veszprémben és környékén még kevés gyárkémény füstölög. Pedig régi város házi programm, hogy ezek szaporodjanak. Hazánkban, az ország politikai s gazdasági helyzete az utóbbi időben a nagy arányu gazdasági fejlődésnek akadályul szolgált s az erre ható tevékenységet is megbénitotta. Talán a jövőben másképen lesz. Reméljük ezt, de addig, mig Veszprémben uj gyártelepek létesülnek, teljes érdeklődés fűzzön meglevő gyárainkhoz. Megérdemlik, hiszen sok családnak teljes exisztenciát adnak. Érdeklődés kössön bennünket a kötőgyárhoz is s ez az érdeklődés legalább abban fejeződjék ki, hogy elolvassuk az igazgatóság teljes őszinteséggel számotadó jelentését, melyet az alábbiakban közlünk:

„Harmadik évi jelentésünket a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

Előző jelentésünkben rámutattunk azokra az okokra, melyek az eddigi veszteséget előidézték. Ezek között legfontosabb volt a tőkehiány, melyet elsősorban 60.000 korona névértékű uj részvény kibocsátása, másodsorban kölcsön felvétele által igyekeztünk megszüntetni. Az uj részvények kibocsátása teljes mértékben sikerült. Árukat a részvényesek — 1020 K kivételével — be is fizették. A befolyt összegből 31.000 koronát gépek vásárlására forditottunk, a többit, ugyszintén a Veszprémi Takarékpénztár által rendelkezésünkre bocsátott 51.000 korona ujabbi folyószámla-kölcsönt is, forgó tőkének használtuk fel.

Az anyagi rendezés folytán gyárunk már az év elején szép fejlődésnek indult s megvalósulni láttuk az uj alakuláshoz fűzött reményeket. Azonban az eközben kitört háboru igen sok kellemetlenséget okozott nekünk is. Legelőször a szállitási nehézségeket éreztük. Nem tudtunk a vasuti forgalom korlátozása következtében nyers anyagot beszerezni és igy kénytelenek voltunk az üzemet szeptember közepén hat hétre beszüntetni. Ezen idő alatt sikerült ugyan elegendő nyersanyagot összegyüjtenünk, de azért félnapi üzemmel indulhattunk meg, mert időközben meg a városi villamos cég az áramszolgáltatást korlátozta. Ez a félüzem azonban, mely ismét hat hétig tartott, csak veszteséget hozott, mert a regie-költséget tulságosan emelte. Siettünk tehát egy szivógázmotor kibérlésével a teljes üzemet december közepén visszaállitani, mely azóta — habár az előirányzottnál nagyobb költséggel, de — zavartalanul folyik. Másik kellemetlenségünk pedig az volt, hogy fonálgyárosaink a háborura — mint visz majorra — hivatkozva, kötéseinket sztornirozták. A német kikötők blokádja következtében pedig a juniusra rendelt amerikai gépeket csak decemberben kaptuk meg s igy azok kihasználása a mult évben csak igen kis mértékben sikerült. Ezekhez járult még a moratórium tulságos igénybevétele s elég nagy összegü fizetésképtelenség is.

Ámde a háboru által előidézett bajokat ugyancsak a háboru orvosolta is. A kereslet roppant mértékben növekedett, az árak is emelkedtek, ily módon az üzemzavarok folytán előállott veszteségünket sikerült eliminálnunk s évünket — kezdet-

---

Most már megértettem a titokzatos eltünéseket. Ez ragadta el a kapitányt... Ez nézett Woodra, aki azt hitte, hogy a kapitány szeme elevenedett meg. Ez vágta azt a suhanó ivet, mely a tengerészt összeszoritotta s lerántotta. Megragadják s örvénybe sodorják az élőket s holtakat. Ime, ez a sors vár én reám is...

Moccanni sem mertem. Ha menekülök, követni fog. Nincs akadály, hogy ne juthasson hozzám. Szeme ragyogott, mint a szivárvány. Varázsa elbüvölt, mozdulatlanná tett. A nap kegyetlen hőséggel növelte kinjaimat. A visszasugárzó fény szemeimet égette, még sem mertem lecsukni. Hátha a kigyót meredt nézésem tartja vissza. Ha rá nem nézek, felkuszik hozzám. Les, hogy mikor menekülhessek. A szörnynek kegyelmétől függök. Három áldozata után engem vár lakomára. A roppant idegfeszültségben is rá emlékeztem egy könyvre. Hugó Viktor irta s ilyen hideg, zöldszemü szörnyetegről képzelődött benne.

De hisz ez nem költői fantázia. A tüzelő irisznek fénye a valóságot csillogtatja. A rémitő valóságot, mely gyülölettel ásit felém. Látszólag gyönyörködik kinjaimban. Tudja, hogy ő idézi elő s mozdulatlanul gyönyörködik irtózatos hatásában. Tudtam, hogy nincs menekülés. Hiába ugrom a tengerbe, ott is átgyürüz hideg izületeivel. Oh! hogy gyülöltem ezt az ocsmány szörnyeteget...

Ha csak fegyverem volna. Ha Den Dyas itt hagyta volna kését, megküzdenék ellenfelemmel. Felcsainám a sziklára s birokra kelnék. Mily gyönyörüséggel vágnék ragyogó szemei közé. Menynyire gyönyörködném csapkodó vonaglásában. Ez a gyülölet, a pusztitó vágy annyira felélenkitett s annyira felháborított, hogy exaltált lelkiállapotomban reá kiáltottam a szörnyre:

— Nos, ide vele hát!

Az meg sem mozdult, én meg megijedtem. A hangom is reszketett. Dorgálva kérdeztem önmagamat:

— Megőrültél? Hiszen fegyvered sincs, mégis ingerkedel?

A pillanatnyi energiát erőtlenedés váltotta fel. S engedelmes meghódolás a végzet előtt. A halált óhajtottam. A hirtelen, cikázó rohammal érkező halált, hogy a szörnyeteg látásától s érintésétől megmentsen.

Az éj leszállt. Előképe volt a felém közelgő örök éjszakának. A csillagokat égi kezek kigyujtották. Mindegyikből szelid, biztató sugár szállott felém. De a lelki kábultság erőtelen, lefegyverzett érzését ez a reményre buzditó mosolygás sem tudta felélénkiteni.

A villogó szem még most is reám meredt. Fényesen, vérre szomjasan, mint a tigrisé. A lelki szenvedés gyötrelmét öregbitette a testi fájdalom is. A szikla hasadásai testemet rágták. A legkisebb mozdulás is kinos jajgatást vált vala ki belőlem, ha fordulni merek. S mind e fájdalom dacára szemeim elnehezedtek. Mély, visszatarthatlan álom ért el. A halál álma — gondolám. Édes, vigasztaló öröm, ha gyorsan magához ölel.

S még ebben a kábult elernyedésben is a tengeri szörny közellétére gondoltam. Szemeimet erőszakosan kiragadtam az álom hatalmából s kerestem, hogy közeledik-e már. Eltünt!...

VI.

— Szent ég! Hova lehetett? Hisz ez nem volt képzelődés. Láttam s remegtem tőle. Egészen kivált a párkány feketeségéből. S ime, a hideg, kutató, villogó fény eltünt.

Égető fájdalmaim dacára talpra álltam. A bizonytalanság még inkább gyötrött. Azt hittem, hogy a veszedelem most már látatlanul kerülget. Remegve néztem körül, hogy a szörny mely oldalról üti föl gyilkos fejét.

Igy, talpon állva töltöttem az egész éjet. A rémület állandóan fogva tartott s kiséretében bukdácsoltam egyik szélről a másikhoz. A sötétlő viz is félelmet okozott. Vajjon honnan figyeli gyötrődésemet ez az átkozott szörnyeteg? Készakarva kinoz s vad szive gyönyörtől reszket félelmem miatt. S igy hajnalodott rám egy másik gyötrelmes nappal. Vigasztalást ez sem hozott. Végsőre szántam magam. Megszabadulok tőle. Ha a halál késik, elébe rohanok. Belevetem magamat az örvénylő szakadékba.

A lábaim azonban cserben hagytak. Elbuktam, elbágyadtam. A lélekzetem is elállt. Itt a vég, gondolám s lecsukott szemmel vártam a halált. Nem tudom, meddig maradtam ebben a fél öntudatlanságban. Azután éreztem, hogy valami hozzám nyul, tapogat s felemel. A szörny!... sikoltott bennem az öntudat kialvó szikrája. Elájultam...

Napkeltekor kis vitorlásban ringatóztam. Idegen alakok álltak körül s meleg kiváncsisággal várták, hogy felébredjek. Észrevettek a sziklatetőn s megmentettek. Cethalászok voltak. Ezen a tájon, a hajótörő szikla körül jó fogásokat csináltak. Elbeszéltem rettentő kalandomat. Kacagtak, mikor a tengeri kigyóról meséltem. Cápa volt az, aki zsákmányt szimatolt. Hegyes orrát a párkányon pihentette s csodálatos fényü szemeivel leste mozdulásomat. Igy is érthető lett, hová tüntek el társaim.

— Már elszántam magamat, hogy a tengerbe ugrom — szóltam befejezésül.

— Ez bizony kár lett volna, — válaszolt a kapitány, aki török volt, — hiszen nekünk ide kellett jönnünk. S ez megtörtént!... Mert Allah igy akarta!

Forditotta: **Gubicza Lajos.**

nek mindenesetre tekintélyes — jövedelemmel, 14.425 K 31 f.-rel, lezárnunk.

Vagyonunkat a legnagyobb rigorozitással vettük fel, nagy részben valóságos értéküknél alacsonyabb értékben. A nyersanyagokat számla szerinti értékben, mellékköltségek nélkül, — az árukat előállitási áruknál valamivel alacsonyabban állitottuk be mérlegünkbe, követeléseinkből pedig a kéteseket, közel 10%-ot, — a gépek és felszerelések értékéből, — még az alig használt ujakból is, — 5%-ot leirtunk. Mérlegünk tehát oly reális, hogy a következő év biztos bázisául szolgál.

Az elmult év csak megerősitette bennünk azt a hitet, melyet eddig is hirdettünk, hogy gyárunk jó vállalat, — de igazi eredményt csak uj tőke folytonos és fokozatos befektetése által érhetünk el. *Gyárunk Veszprém városában már is tényező, mert 60.000 korona fizetéssel és munkabérrel 120 alkalmazottnak ád megélhetést*. A gyártott harisnyák száma meghaladja az 50.000 tucatot, az eladási forgalom pedig a 200.000 koronát. Az uj gépek teljes kihasználásával természetesen e számok lényegesen növekedni fognak s bizonyára elérik a tavaly előirányzott összegeket.

Nem mulaszthatjuk el az alkalmat, hogy a Veszprémi Takarékpénztárnak anyagi és erkölcsi támogatásáért, amely lehetővé tette gyárunk ujjászületését, hálás köszönetünket ne nyilvánitsuk.

A jövedelem felosztásánál méltóztassék figyelembe venni, hogy rendkivüli időket élünk, melyek esetleg gyárunktól is áldozatokat fognak követelni. Van egy folyamatban levő perünk is, mely ugyan eddig ránk nézve kedvező, de mint per, bizonyos mértékig mégis bizonytalan. Ezek inditották ugy az igazgatóságot, mint a felügyelőbizottságot arra, hogy ez évi jutalékáról lemondjon és a t. Közgyülést is felkérje, hogy ez évben osztalékot ne állapitson meg. Ehhez képest inditványozzuk, hogy a 14.425 korona 31 fillért kitevő tiszta jövedelemből adjunk az alkalmazottak és munkások jutalmazására 700 koronát, csatoljunk a tartalékalaphoz 1442 korona 53 fillért, a maradékból, 12.282 korona 78 fillérből pedig külön tartalékalapot létesitsünk."

Gyermekek katonai ruhában.

A gyermek fantáziája óriási szárnyakat ölt s a rendkivüli dolgokat áhitozva járja a mesék tarka birodalmát. Kalandos, valószerütlen helyzetek izgatják képzeletét. S benne ringatódzva a a nagy, csodálatos, szivárványhidon suhogó meseszerüségek varázsában, a valódi dolgok szépsége, az erőkifejtés kézzel fogható, szemmel látható sok csodája is a mesevilág büvös erejével vonzza, csapongó képzeletét elragadó hatással ingerli s foglalkoztatja.

S vajjon mi lehetne a való dolgok közül a gyermek fantáziájára vonzóbb, érdekeltetőbb, mint a háboru s ki helyezkedhetnék el gyönyörü, szines álmainak kellős közepébe ragyogóbb megvilágitásban, mint a háboruk hőse: a katona bácsi. S ez a varázslatos vonzalom és érdeklődés még a kicsinyeket is kilenditi a közönséges, megszókott játékosság egyszerü tárgyköréből s odacsalogatja a háborus élet férfias küzdelmét vivó hős katonák életköréhez. S vonzalmát szülőinek unszolásával követi, könyörög, becéz, sir, követel s duzzog, mig egy-két fehér vagy aranycsillag nem kerül a civilkabátkára, avagy el nem készül a nagy katonabácsik ruházatával teljesen, a legapróbb részletekig megegyező katonai egyenruha en miniatur.

Veszprémben is, másutt is, még falukon is utánozzák a gyermekek külső formában, részleges vagy teljes uniformisban a vitézeket s legtöbb szülő még áldozatok árán is kielégiti kis fiának ezt a gyermekes örömét, kivánságát. Hogy helyes-e, jó-e, hasznos-e ez a dolog, arra nézve igen tanulságos s éppen azért nagyon érdekes cikkelyt találtunk a nagyváradi *Tiszántul* egyik számában, *Várady* István tollából. Sok pedagogusnak s talán még több szülőnek eszébe sem jutott, hogy a gyermekeknek emez utánzó ruházkodását pszikologiai, pedagógiai nézőpontból vizsgálgassa s következtetést vonjon. Éppen azért megszivlelésül átvesszük az emlitett cikknek kivonatos részeit.

„Ezek a 4—10 éves gyermekek hadnagyi, főhadnagyi stb. egyenruhában kitünő anyagot nyujtanak a gyermekpszikhologusnak.

Amint mennek, „peckesen" kihuzzák magukat, ajkbiggyesztve néznek a mezitlábos játszópajtásra (akivel talán tegnap puszicimborák voltak) fürkészően tekintenek előre, arcukról lekiabál: ugy-e fess fiu vagyok? Ugy-e szép fiu vagyok? (hogyne, hiszen az összes ismerősök és rokonok azt mondják, akik a mamával egy kis pur-parléra megállanak) és ha jön egy elcsigázott, vánnyadt, fájdalmas arcu sebesült, akinek gyürött, piszkos a ruhája, vagy jön egy csillogó uniformisban levő derüs arcu tiszt, (aki még nem látta a harcteret . . .) a kis katona arcán az élénkség fokozódik, lábszárai megfeszülnek s merész tisztelgéssel akarja magára vonni azok figyelmét s észre sem veszi a maga kis eszecskéjével, hogy azok tisztelgését egy mélabus, fájdalmasan megvető mosollyal viszonozzák. És sajnos, ezt a szülők sem látják meg.

Ime az anyag, amely a pedagógus bonckése alá kinálkozik.

A gyermek egyenruhát a katona-kultusz teremtette meg.

Az a katona-kultusz, amely virágokkal diszitette fel a hadbavonulókat a nyáron, amely gyümölcscsel, friss üditővel, cigarettával, mosollyal s dörgő éljennel fogadta a be- és kirobogó, dalos ajku katonák ezreit szállitó vonatokat. Az a katonakultusz, amely megteremtette a sebesült katonákról való gondoskodást, a vöröskeresztes ápolónők tömegét, a családok által kórházaknak adományozott uzsonnát s mindenféle segitő, felruházó stb. intézménynek szánt filléreket. Az a katona-kultusz, amely a tömeget a maga szuggeszcióival hypnozisban tartja, az termette meg a fattyuhajtását az eszményi kultusznak, a gyermeknek a katonai egyenruhába való bujtatásával.

A szülő kiinduló iniciativájá jóindulatu. Szivesen fizeti meg a legaprólékosabb részletekig kidolgozott kis katonaruhát, mert a katona szép, a katona ünnepelt, a katona minden s ennek a mindenségnek a közepébe — a lelkét betöltő meleg harmonia tökéletesitésére — beállitja az ő csöpp kis gyermekét. Nem kutatja, helyes-e, nem okoskodik, nem filozófál. Örül, hogy gyermekét örülni látja.

A pszichologusoknak azonban a szülők rózsaszinben látó szemüvegén kivül van egy másik szemüvegük is. Ezen pedig legalább is azt látják, hogy ez a divat káros a gyermekre. Gyomot, gazt vet oda, amely egyik-másik talajban erős gyökerü élősdivé fejlődik.

Ez a gyom: a hiuság! Tudatlanul ülteti magját a gyermek lelkébe a nem okoskodó szülő. A gyermek lelkében pedig lassacskán megindul a folyamat. Pajtásai tisztelettel és irigységgel néznek reá, ővelök szemben fölényt érez. Pár hét alatt aztán olyan büszke és gőgös lesz, mint egy felcicomázott indián törzsfőnök.

Pedig a csodálat, a tisztelet, az irigység a gyermekek részéről, a kedves, becéző és hizelgő szavak a felnőttek részéről tulajdonképen nem a gyermeknek, hanem a katonaruhának szólnak.

Amellett ez a ruha nem is praktikus. A zubbony gallérja magas (ugy fess), maga a zubbony rendesen feszesen testhez álló (csak nem engedik, hogy lütyögjön rajta), a nadrág alól szük, a huszár (lakk) csizma nehéz is, éget is — az egész kényelmetlen, akadályozza a gyermek könnyed és szabad mozgását — s igy egészségtelen. De meg drága is.

Hát akkor talán a gyermek fegyelem, rend, tisztaság s önérzet iránti diszpozicióját mozditja elő? Szó sincs róla. Ilyen irányban csak akkor érünk célt, ha a katonai szellem, a rangjelzésre szolgáló csillagok az iskola beléletében gyökeredzenek, ha azokat a tanitó eminens érdemek alapján osztogatja. Ez a szellem ott volt minden idők didaktikájában, de ez nem azonos azzal a kérdéssel, amelyről itt szó van.

Az eddig emlitett pedagógiai, egészségügyi, anyagi okok mellett van még egy másik ok is, aminek az alapján kivánatos ezt a divatot teljesen beszüntetni.

. . . *Ez a ruha csak hősöket illet. Ez a ruha büszkeség s egyben — hallotti lepel.* Özvegyek és árvák ezrei leborulnak e tépett ruhák láttára. E foszlányoknak és rongyoknak áldozni fog a világtörténelem, áldozni fog az osztatlan magyar nemzet örök időkre. *Ez a ruha szent, mint a papi palást és stola. Ez a ruha ereklye.*

. . . Akik hordják, a martirság felavatottjai. Életüket, vérüket odaadják gyermekeinkért, a jövő nemzedékért, ne engedjük meg tehát, hogy *éppen a mi gyermekeink s éppen most profanizálják* a mi nemzeti büszkeségünket, a mi fájdalmunkat, a mi reményünket és dicsőségünket — a katonai egyenruhát.

. . . Az a fájdalmas mosoly, amellyel a tépett rongyos béna sebesült katona illeti a katonaruhába bujtatott gyermek büszke tisztelgését, beszél, kiabál, ordit. Hagyjátok meg nekünk e rongyokat, hagyjátok meg nekünk privilégiumunkat, a mi piszkos katonaruhánkat, nimbuszunkat, dicsőségünket, ne tépásszátok szét azzal, hogy odadobjátok gyermekeiteknek hiuságból, játékszerül.

A pedagógus pedig ajánlja, hogyha a szülők gyermekeiknek ruhát csináltatnak, csináltassanak könnyü ruhát nyitott nyakkal, szabad lábszárral. Aztán küldjék őket levegőre, napsugárba, zöldbe. Amit igy különbözetül a katonai ruhával szemben megtakaritanak, azt az összeget áldozzák annak a katonakultusznak, amelynek ágai a Vöröskereszt, a Jobbkéz, itthonmaradottak segélyezése, vak katonák gyámolitása s megannyi más.

Ez méltó hozzám! Ez helyes ma s ez üdvös a jövőre."

Hatósági ár Veszprémben.

Dr. *Török* Gyula rendőrkapitány meghallgatta a fogyasztók panászát s megállapitotta az élelmiszerek piaci árát. A tanács az árszabást elfogadta s ma már az alább közölt szövegezésben nagy plakátok hirdetik a piaci árakat, amelyeknél magasabb árt kérni nem szabad.

Nem szeretünk hivalkodni, de ugy érezzük, hogy valamelyes részünk nekünk is van ebben az eredményben, mert a közönség javáért a piaci kérdést állandóan napirenden tartottuk s tartjuk jövőre is.

A hatóság tehát megtette az első lépést. Bizunk benne, hogy megteszi a másodikat is, azt t. i., hogy a rendeletnek érvényt akar és tud is szerezni. Jó a plakát is, de nem elég. Sokan nem olvassák s az átusok nem hiszik el. Valamiképen a piacon is jelezni kell azt. Nem mondjuk, hogy ormótlan jelzőtáblákat állitsanak fel, de talán egykét háztulajdonosban meglesz a jó hajlandóság, hogy ilyen árjegyzéknek helyet ad. Kérjük a rendőrkapitány urat, rendelje el, hogy a gyümölcsös és zöldséges kofák, akik bódészerü elhelyezkedésben, padokon, asztalkákon árulnak, a gyümölcs- és zöldségárakat kötelesek legyenek — bárha csak lemezpapirra nyomtatva is — kifüggeszteni, nehogy a rendőr távollétében nagyobb árakat követeljenek.

De a fogyasztó közönséget is kérve-kérjük, ne licitáljon egymásra, ne emelje a megszabott árakat, hanem inkább jelentse fel az áruuzsorásokat. Ha a hatóság törekvése s a vásárló közönség kitartása s egyetértése összevág — akkor, de csakis akkor számithatunk arra, hogy piacunkon rendezett viszonyokat találunk. A hatósági árt bejelentő hirdetmény szövege a következő:

2745—1915. rk.

Veszprém r. t. város rendőrkapitányi hivatalától.

A helyi piacon lábrakapott élelmiszeruzsora megakadályozása, valamint az 5600—914. sz. B. M. rendelet alapján a kihágások megelőzése érdekében a további rendelkezésig kimondom, hogy mindazok, akik a helyi piacon vagy üzletekben az alább irt élelmi- és élvezeti cikkeket az alább irt áraknál magasabban adják el, azokat aránytalanul magasaknak tartom s a fent irt B. M. rendelet szerint *15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fogom sujtani, vagy pedig, ha áruikat nem hajlandók az itt irt árakért eladni, ugy a piacról hatóságilag eltávolittatni fognak.*

Aránytalanul nem magas árnak tekintendő, ha az elárusitó a

Tejtermékeknél:

Tejet literenkint	26 f.
Tejfelt literenkint	88 „
Turót kilogrammonkint	60 „
A szokásos zacskóban árusitott kisebb fajta zacskó turóért 24 fillér, nagyobb	30 „
Főzővajat kilogrammonkint	2 K 80 „
Tojásért darabonkint	10 „

Főzelékeknél:

Saláta I. rendü, 5 darab	20 f.
Saláta II. rendü, 10 darab	20 „
Kalarábé 6 darab	20 „
Cukorborsó (fejtve) 1 kilogramm	60 „
Uj burgonya 1 kilogramm	20 „
Régi burgonya 1 kilogramm	10 „
Tök darabonkint, nagyobb 40 f., kisebb	30 „
Zöldpetrezselem csomó nagysága szerint	4—6 „
Sárgarépa csomó nagysága szerint	4—6 „
Uborka nagyobb 5 darab	20 „
Uborka kisebb 8 darab	20 „
Babhüvely kilogrammonkint	28 „
Kelkáposzta 5 darab	20 „
Hagyma, idei, csomónkint 5 darab	6 „
Kerékrépa darabonkint	4 „

Baromfiaknál:

Baromfi rántani való, páronkint és nagyság szerint	2·80—3·60	K-ig
Baromfi, sütni való, párja nagyság szerint	3·80—4·50	„
Soványliba, kisebbszerü darabja . .	4·—	„
nagyobbszerü	6·—	„
Tyuk párja	5.—	„
Kövérliba kilogrammonkint	2·—	„

Gyümölcsnél:

I. rendü befőzni való cseresznye literenkint	30	f.
Közönséges cseresznye „	20	„
Ribiszke „	20	„
Spanyolmeggy „	30	„
Közönséges meggy „	20	„

árt kér.

Egyben figyelmeztetem a közönséget, hogy a 180. kgy. 10808—1913. sz. piaci szabályrendelet értelmében *büntetés terhe alatt tilos a piacon kivül a fent irt cikkek adás-vétele, a piacon az alku megzavarása s a viszontelárusitók, illetve kofáknak d. e. 9 óra előtt a piaci összevásárlás.*

Ezen rendelkezésem pontos betartását személyesen ellenőrzöm és rendőrközegeim által is ellenőriztetem s az ellene vétőket *sulyosan fogom büntetni.*

HIREK.

— **A veszprémi Oltáregylet** havi szentóráját most vasárnap délután *7 órakor* tartja az angolkisasszonyok templomában. A tagok minél számosabb megjelenését kéri a vezetőség.

— **Doktorátus és szigorlat.** *Horváth* Ferenc kaposvári hitoktató a budapesti tud. egyetemen junius hó 18-án a jogtudományokból *kitüntetéssel* letette utolsó szigorlatát, mire ugyancsak junius 19-én a jogtudományok doktorává avatták.

Kákossy Elek a szent Ágostonról nevezett bécsi felsőbb papnevelő-intézet tagja mult hó 22-én szép sikerrel tette le szigorlatát a szentirási tudományokból.

Gratulálunk!

— **Megyegyülés.** Vármegyénk törvényhatósága mult hó 29-én rendkivüli közgyülést tartott. A gyülésen *Hunkár* Dénes főispán elnökölt. Napirend előtt elparentálta a veszprémmegyei mágnások egyik hősét, *Esterházy* Pál grófot, aki a galiciai harctéren elesett. A vármegye közönségének őszinte részvétét hiven tolmácsolta az a meleghangu távirat, melyet dr. *Bibó* Károly főjegyző olvasott fel s amelyet a vármegye a gyászoló özvegyhez intézett. A tárgysorozat első pontja *Tiszttartó* Sándor felebbezése volt. Veszprém város ama határozata ellen adta be, amely a villamostelep házikezelése mellett döntött. Az ügyet *Bottka* István dr. aljegyző ismertette megértetően, szakszerü megvilágitással. Ehhez kapcsolódott még *Komjáthy* László dr. polgármesternek részletező ismertetése, a város fontos érdekeit feltáró előadása, dr. *Csete* Antal városi ügyésznek egyes részletekhez füzött felvilágositása s végül *Óvári* Ferenc dr. bizottsági tagnak a városi határozatot pártoló felszólalása. *Tiszttartó* Sándor, mint bizottsági tag kétszeri felszólalásban indokolta adatainak helyességét, előre is kijelentvén, hogy végső döntés végett a keresk. miniszterhez felebbez. A megyegyülés a terjedelmes vita után a felebbezést egyhangulag elutasitotta. A többi tárgyat *Porubszky* Elemér dr. aljegyző referálta s a közgyülés az előterjesztés értelmében döntött.

— **A veszprémi járás árszabása.** *Kerényi* Andor, a veszprémi járás főszolgabirája, jul. 2-án gyülésre hivta a községi jegyzőket, hogy velük részint a járás élelmezési ügyében, részint az élelmiszerek árának megállapitásáról tanácskozzék. A tárgyalás alapjául bemutatta azt az ármegállapitást, melyet dr. *Török* Gyula rendőrkapitány s a városi tanács Veszprém város részére készitett. A jegyzői kar javaslatára a helybeli árakon is történt némi módositás, a cél mégis az volt, hogy a városi árak a falusi áraknál némileg magasabbak legyenek. Ez az árkülönbség ösztönzi ugyanis a termelőt, hogy áruit városi piacra hozza. Nagyon helyeseljük a veszprémi főszolgabiró ur intézkedését, amely — a hir szárnyára kelvén — bizonyára követésre is talál.

— **Esterházy Pál gróf hősi halála.** A vármegyeházon fekete zászló jelzi, hogy Veszprémmegyének gyásza van. Egyik fővri családját, az Esterházy-családot érte a mélységes fájdalom, amelynek gyászos keservét a hazafias áldozattétel magasztossága, szépsége vigasztalhatja. *Esterházy* Pál gróf, a pápa-ugodi hitbizomány ura, 7. huszárezredbeli főhadnagy junius 26-án a galiciai harctéren elesett. Hősi halállal pecsételte meg fiatal szive lobogó érzését, mely testestől-lelkestől igaz magyar volt. A háboruban kezdettől fogva résztvett s vitézségével, bátor, bravuros vállalkozásával többször kitüntette magát. Már régebben megkapta a *Signum laudist* s a *vaskeresztet.* Junius 26-án a 7. huszárezred gyalogosztagját rohamra vezette a dziedietniki templom irányában elhuzódó orosz sánc ellen. Az osztag balszárnya már elérte az ellenség állását, anélkül, hogy az oroszok tüzeltek volna. *Esterházy* gróf a szomszédjaihoz fordult s azt a hiedelmét tolmácsolta, hogy az ellenség talán megfutamodott. Ekkor negyven lépés közelségből az oroszok sortüzet adtak s Esterházy gróf holtan terült el. Katonái csak este kereshették meg s másnap a lasdidolnai temetőben ideiglenesen eltemették. *Esterházy* Móric, aki szintén a harctéren van, gondoskodik végleges koporsóról s a holttest hazaszállitásáról. Halálát felesége szül. *Andrássy* Ilona grófnő s az Esterházyak és Andrássyak fővri családjai gyászolják. Özvegyének király őfelsége is részvéttáviratot küldött. Veszprémvármegye részvétét *Hunkár* Dénes főispán juttatta el a gyászoló családhoz.

— **Katonai szemle.** *Karg* János báró tábornok, a honvédség főparancsnoka mult csütörtökön és pénteken városunkban időzött. Szemlét tartott az egész helyőrség fölött s megjelent a lövőgyakorlaton is. Az eredménnyel nagyon meg volt elégedve. Különösen tetszett az önkéntesek kiképzése. Jutalmul ezeknek mindegyikét cimzetes őrvezetővé léptette elő.

— **Előnyös birtokvétel.** A katonai kincstár Hajmáskéren az urbéresek tulajdonát képező legelőt és erdőt a saját céljaira szükségesnek látta birtokába venni. Erre nézve azonban nem élt a törvényben biztositott kisajátitási jogával, hanem méltányosságból megszerezte a zirczi apátság Hajmáskér és Sóly község határában fekvő ingatlanait 275 ezer koronányi árban. A kincstár a hajmáskériek részéről átengedett 96 kat. hold erdő és 197 kat. legelő átengedéséért fizetett 188 ezer koronát. Viszont átadta az ujonnan szerzett birtokot azzal a feltétellel, hogy a hajmáskériek a birtokukért kifizetett összeg és a zirczi apátsági birtok eladási ára között levő különbséget fizessék meg. A hajmáskériek az előnyös feltételbe belementek s a 87 ezer korona különbséget kifizették. Ennek ellenében s ráfizetésével 855 kat. hold az eddiginél még jobb minőségü föld birtokába jutottak.

— **A gimn. évvégi értesitők kiosztása.** A gimn. igazgatóság közhirré teszi, hogy az 1914/15. tanévi értesitőket az intézet tanulói f. hó 8-ától kezdve d. e. 9—10 óra között az intézet pedellusánál átvehetik.

— **A vármegyei gazdasági intéző bizottság** julius hó 9-én délelőtt 10 órakor tartja havi rendes ülését.

— **Ovodaünnepély.** A veszprémi III. számu állami ovoda Árpád-utca 36. sz. alatt 1915. évi julius hó 4-én, vasárnap délelőtt 10 órakor fogja megtartani nyári ünnepélyét. Az érdeklődőket ezen az uton is meghivja a felügyelő-bizottság.

— **Negyvenéves találkozó.** A magyar Sion gyönyörü székesegyházában, az esztergomi bazilikában négy tanitó adott hálát a Mindenhatónak junius 28-án. Hálát adtak, hogy a Gondviselés testi s lelki erő bőségével, hivatásszeretettel s gazdag rákészültséggel áldotta meg őket szép hivatásuknak buzgó, elismerten áldásos és sikeres teljesitéséhez. S Esztergomban adtak hálát, mert az ottani kath. képzőben gyüjtötték össze a tanitói ismereteket s ott nyertek tanitásra képesitő oklevelet. A megjelentek közt volt *Huber* Antal veszprémi kántortanitó is, akinek külső szine után senkisem mondaná, hogy már beállt a negyvenéves tanitók nyugalomba szállt kicsi gárdájába. Ha nem ismernők szerénységét, nagyon megdicsérnénk őt. De ha nem kötünk is bokrétába minden virágot, hogy érdemeit feldiszitsük azzal, azt igazán nem hallgathatjuk el, hogy tanitói s kántori működésében tapasztalt buzgó, pontos kötelességtudásával, lelkes szorgalmával, művészi zene- és énektudásával az egész város, különösen pedig a kath. hitközség általános tiszteletét s elismerését érdemelte ki. Kivánunk a kitünő veszprémi *mesternek* még számos jó erőben s vidám kedélyben eltölthető esztendőket. A találkozón megjelentek még *Györffy* János főv. igazgatótanitó, *Hencz* Vince (Pozsony) s *Palkovits* János fővárosi tanitó. A hálaadó isteni tiszteletet *Kenyyffy* K. Dániel esztergomi plebános tartotta. Szt.-mise után a jubilánsok *Walter* Gyula dr. püspök, a tanitóképző egykori jeles igazgatójánál is tisztelegtek s 105 koronás alapitványt tettek a tanitóképző segélyző-alapja javára. A jubileumot társasebéd zárta be, melyen az esztergomi klérusnak s a képezdei tanári testületnek több tagja is részt vett.

— **Lelkész-beiktatás.** A helybeli ág. ev. hitközség uj lelkészét ünnepi istentisztelet kiséretében mai napon, d. e. 10 órakor iktatják be lelkészi hivatalába. Beiktatás után társasebéd lesz a Koronában.

— **Tanitónő-képesités.** Az angolkisasszonyok veszprémi tanitónőképző-intézetében junius 26-án értek véget a befejező vizsgálatok. Az eredmény az, hogy mind a 29 jelentkező oklevelet nyert. Az uj okleveles tanitónők a következők: Bognár Izabella, Bugyi Katalin, Csitáry Irén, Csutak Irma, Dörner Olga, Farkas Anna, Gönczy Olga, Ghiczy Lenke, Günther Margit, Hajda Erzsébet, Horváth Izabella, Jászai Teréz, Koller Mária, Küllő Gizella, Linter Teréz, Mészöly Mária, Mihálffy Katalin, Morandini Mária, Putz Mária, Stanik Hedvig, Steierlein Katalin, Surányi Margit, Szabó Erzsébet, Szirbek Jolán, Vadnay Edit, Weisenfeld Anna, Zvosec Mária, Zsömböly Franciska.

— **Érettségi a főgimnáziumban.** A helybeli kath. főgimnáziumban *huszonöt* tanuló kapott érettségi bizonyitványt. Hadiérettségit kapott Héger Endre, Virágh Sándor, Auerhammer József, Bokrossy Zoltán, Ferenczi Miklós, Kanczler János, Ligeti Lajos, Válint János. A szabályszerü érettségi vizsgálat *Kárpáti* Kelemen tank. főigazgató elnöklésével junius 26—28. napjain folyt le. Érettségi bizonyitványt kapott: Adler László, Farkas László, Fejér Andor, Hübner Béla, Leitner István, Vágó Ernő, Nagy István, Vajda Pál, Fái Ernő, Hollósi Géza, Kiss Ferenc, Krisztinkovich Aladár, Mátay Imre, Rada Imre, Róland Vilmos, Szalay Béla és Székely Lajos. A vizsgáló-bizottság egy tanulót szeptemberi javitó-vizsgára utasitott.

— **A 18-asok!** Ez a név nem ezredet, nem is hadtestet: egy uj sereget jelent. A fiataloknak, a tizennyolc éves ifjaknak lelkes, friss seregét. A mult napokban sorozták őket s amikor dalos kedvvel, ölelkezve járták az utcát, a bokrétás kalapok lobogó pántlikáján mintha a nap-nap után fokozódó reménység szivárványszine ragyogott volna. Láttukra eszünkbe jutottak a szabadságébredés nagy korszakának piros sipkásai: a diákzászlóaljak. Csak azok lehettek ilyen mámorosan tüzesek a harci vágytól, a hazaszeretettől. Ezek a mai tizennyolcasok még csak *piros arcuak*, de lelkük, az érzésük, a bátorságuk akárcsak az őseiké: a piros sapkásoké. Katona, honvéd akart ez lenni mindmegannyi. Levélben is, szóval is rimánkodtak, hogy besorozzák őket... Kedves, derék magyar ifjak, üdvözlünk benneteket. Most még egyenlőre csak maradjatok otthon, dolgozzatok virágos kedvvel, csókolgassátok, ölelgessétek a jó édes anyát. S azután majd, ha a kötelesség szent pillanata titeket is hi a másik, az ugyancsak drága édes anyához: az édes haza megmentésére, akkor is virágos kedvvel induljatok erre a szent kötelességre. A mi féltésünk, becéző s aggódó szeretetünk szór virágot elibétek!

— **Kereskedelmi iskolások érettségije.** A helybeli felső kereskedelmi iskolában harmincöt tanuló jutott érettségihez. Hadiérettségit kapott május hóban a következő tizenhárom tanuló, akiket besorozták: Hegedüs István, Krinner Dezső, Löwy Mihály, Muzslay Mihály, Pakrócz Károly, Palkovits Árpád, Radits János, Sonnenfeld Kornél, Spiegel E. Jenő, Süle József, Szmolyán Emil, Világhy Imre, Wildenauer János. — A rendes érettségire, melyet a mult hét első napjaiban fejeztek be, huszonkét tanuló jelentkezett. Miniszteri biztosok voltak dr. *Exner* Kornél a vallás- és közoktatásügyi miniszter s *Gombássy* Imre a keresk. miniszter megbizásából. Az érettségi vizsgálaton mind a huszonkét tanuló megfelelt s e szerint érettségi bizonyitványt kapott: Csiszár Béla, Engel Imre, Farkas Ferenc, Frey István, Fürst János, Gróff Elek, Hoffmann Rudolf, Kakas István, Kelner Lipót, Kemény Lipót, Kovács Gyula, Kulcsár Dénes, Majsa Kálmán, Neumayer Andor, Oblatt Lajos, Rajki László, Schönfeld Károly, Spitzer Ferenc, Spitzer Géza, Szente György, Singer Ernő, Ujtz József.

— **Kitüntetés.** Király ő felsége *Imeli* Ferenc 31. honvéd gyalogezredbeli tartalékos tizedest az ellenség előtt tanusitott kiválóan vitéz magatartása elismeréseül az arany vitézségi éremmel tüntette ki.

— **Közgyülés.** A veszprémi kötött és szövött iparárugyár részv. társaság III. évi rendes közgyülését Veszprémben, a Veszprémi Takarékpénztár tanácstermében 1915. évi julius hó 7-én d. u. 4 órakor tartja. A tanácskozási tárgyak: 1. A jegyzőkönyv hitelesitésére két részvényes felkérése. 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének tárgyalása, a mérleg jóváhagyása, jövedelem felosztása, az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása. 3. A részvényesek által esetleg teendő inditványok tárgyalása. (Inditványok a közgyülést 6 nappal megelőzőleg irásban nyujtandók be az igazgatóság elnökénél.) 4. Lemondás folytán 1 felügyelő-bizottsági tagnak 2 évre választása. A számadások és mérleg, az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések a gyár irodájában közszemlére kitéttetek s a közgyülést 8 nappal megelőzőleg d. e. 9—12 és d. u. 3—5 óráig ugyanott megtekinthetők. Az igazgatóság jelentését lapunk mai számában közöljük.

— **Schnitt.** Szokásos buzditás a sörözők közt, hogy a fizető társat még egy pohárra unszolják. No még egyet! — biztatják a hertelenkedve távozót. S az illető addig-addig rezoniroz, mig utóbb pariroz s kivágja az összetartás jelszavát: de *csak* egy *schnittet!* Ez a három-négy-öt poharaknak a ráadása, a gambrinuszi gyönyörőknek betetőzése, amelyben azután a vendéglős is annyira gyönyörködik, hogy a teli pohár, a szép, szerelmetes, pupos teli pohár helyett is elibénk helyez egy pompás, négy ujjnyi habos sujtással tetszetősen kiformált schnittet... A schnittnek ez a kedvessége még tovább szállt. Eljutott egészen a sörgyárosok kartelljéig s mindjárt meg is magyarositották. Magyar neve: vágás. Ők tovább mentek s csináltak belőle zsebvágást. Ha valaki jobb szereti a magashangzók torlódását, egész passzióval mondhatja zsebmetszésnek is. S ez kedves, élvezetes dolog lehet a sörkartellnak, mert immár másodizben zsebmetszenek. Másodszor emelik a sör árát. Ezáltal persze őnáluk a jövedelem, a schnittezőknél azonban az indulat emelkedik, amelynek forrongó hevében a kartellosok fejebubjához szeretnének vágni egy „telit". De mert ők távol esnek, mit csinálhat a szegény sörező. Egyelőre dühöng, pöröl és sztrájkol, aztán pedig jelenjék meg bárhol: két pohár helyett iszik hármat — odahaza az asszony még várhat — s marad, mig az uj sörár mérgit meg nem enyhiti egy szép schnitt!

— **Polgármesterválasztás.** Győr város a mult hétfőn töltötte be a megüresedett polgármesteri állást. A városi közgyülés egyhangulag *Farkas* Mátyás városi főjegyzőt választotta polgármesterré. Főjegyzővé dr. *Hófer* Vilmost választották meg négy jelölt közül szótöbbséggel.

— **Exhumálás.** *Lax* Jenő dr. tüzérönkéntes hetekkel előbb a lováról leesett és sérülésébe belehalt. Hogy a halál oka teljesen nyilvánvaló legyen, a holttestet jul. 2-án exhumálták s illetékes katonai s polgári bizottság hivatalosan megállapitotta, hogy a halált koponyarepedés okozta. A helybeli rendőrhatóságot dr. *Török* Gyula személyesen képviselte.

— **Pályázat jegyzőségre.** *Kerényi* Andor főszolgabiró, a vármegye hivatalos lapjában pályázatot hirdet az ősi jegyzői állásra. A kérvényeket jul. 18-ig lehet beadni a főszolgabirói hivatalban. Az összjövödelem — a mellékesen kivül — 2196 koronára van értékelve. A választás napja még nincs kitüzve.

— **Időszaki pósta.** A siófoki fürdőtelep időszaki kincstári pósta-, táviró- és távbeszélő hivatala működését junius 26-án megkezdte.

— **Villamostelepek megváltása.** Veszprémben most készülődünk, hogy a villamostelepet házikezelésbe vegyük. Nem árt, ha másutt is keresünk analógiát. A szomszédos Székesfehérvár is erre törekszik. Berlini hir nyomán irjuk, hogy ez a több milliós város is *most* vette házikezelésbe a hatalmas villamos üzemet s erre, valamint a fejlesztésre a felveendő kölcsönből 146 millió márkát forditott. Budapest főváros már előbb megváltotta a Magyar villamossági telepet, most pedig elhatározta, hogy megváltja a Budapesti ált. villamossági r.-t. telepét. A megváltás összege 25—30 millió közt helyezkedik el. Az indokolásban felhozza a város, hogy *külföldön* már évtizedekkel előbb megindult a mozgalom a *közhasznu* intézmények várositása érdekében. Az eddigi eredmények a fővárosban is a kommunizálás hiveit igazolják. Kommunizálás nélkül *nem lett volna fedezet* a milliós szociális kiadásokra — mondta egyik fővárosi biz. tag. A *várositott üzemek* emelik a főváros jövedelmeit s lehetővé teszik, hogy a lakosságot a folytonos adóemeléstől megóvják. De gyerünk közelebbre. Pápa város maga kezeli a villamostelepet. A polgármester a napokban terjesztette elő a telep zárszámadását, mely 15.532 kor. *tiszta jövedelmet* tüntet ki. Ebből 1700 koronát az alkalmazottak jutalmazására forditanak, a többit pedig az *értékcsökkenési* tartalékalaphoz csatolták. Igy szereznek tőkét uj befizetésre, fejlesztésre. Ezért törekszenek a városok arra, hogy a közüzemeket házikezelésbe vegyék.

— **Kedvezményes vizsgálatok.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1897. évben született népfölkelésre kötelezett és bemutató szemlére állitottak közül azoknak a tanulóknak, akiket e szemlén alkalmasnak találtak s ezt igazolni is tudják, a kivételes helyzettel megokolt következő vizsgálati kedvezményeket adja meg: 1) azokat a tanulókat, akiket az 1914/15. tanév végén javitó vizsgálatra utasitottak, ha a jövő tanév megkezdése előtt fegyveres szolgálatra kellene bevonulniok, bevonulásuk előtt két héttel minden kérés nélkül javitó vizsgálatra kell bocsátani; 2) azok a tanulók, akik az 1914/15. tanév végén vizsgálatlanul maradtak, az első pontban megállapitott esetben és időben pótló vizsgálatra bocsátandók.

— **Tanitónői pályázatok.** A kir. tanfelügyelőség az állami tanitónői állásokra beérkezett pályázatokat junius hó végével feltérjesztette a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Összesen hét olyan pályázó van, aki az ország bármely állami iskolájához való kinevezését kéri.

— **Tankötelesek összeirása.** Az elemi iskolába be nem iratkozott tankötelesek összeirása céljából a vármegyei közigazgatási bizottság minden év julius havi üléséből rendeletet tartozik kibocsátani a községi és városi hatóságokhoz. A vallás és közoktatásügyi miniszter ebben az ügyben a vármegyei közigazgatási bizottságokhoz rendeletet indézett. A hivatkozott rendelet a tankötelesek összeirásának végrehajtását további intézkedésig felfüggeszti. A miniszter eljárásának az az indoka, hogy még nem határozhatott a tekintetben, hogy a jelen viszonyok között a legközelebbi tanévben az iskolába be nem iratkozott tankötelesek összeirását az összes 6—14 évesekre kiterjedőleg hajtsák-e végre, avagy csak a fiatalabbakra (6—8 év) vonatkozólag mint a mult tanévben történt.

— **Nem adnak hadifoglyokat.** A földmivelésügyi miniszter még április és május hó folyamán értesitette az érdekelteket, hogy *aratásra a községek és magánbirtokosok hadifoglyokat kaphatnak a katonai parancsnokságtól.* Az értesitések folytán igen sok kérelmet adtak be; a kellő időben és kellő módon kért hadifoglyok szállitása meg is történt s ez idő szerint is folyik. Azonban még most is nap-nap után nagyon sok kérelem érkezik a katonai parancsnokságokhoz. A földmivelésügyi miniszter a vármegyék utján figyelmeztette az érdekelteket, hogy azok, akik a kellő időben történt értesités ellenére elkésetten, csak junius utolsó negyedében és most kérnek hadifoglyokat, ezek átengedésére nem igen számithatnak s igy indokolt lesz, ha másképp gondoskodnak munkaerőről, mert az előbb idejekorán jelentkezők igényeinek kielégitésével a mezőgazdasági munkára alkalmas hadifoglyok létszáma minden valószinüség szerint ki fog merülni, noha a földmivelésügyi miniszter közbenjárására valamennyi fogolytábor alkalmas létszámát kiadják a magyar gazdaközönség részére. A miniszter még meghagyta azt is, hogy amennyiben a foglyok megérkezéséig az aratási munkálatokat zavartalanul végezni nem lehetne, a hiányzó munkaerő pótlására igénybevehetők a személyes szolgálatra kötelezhető egyének.

— **Felhivás.** Tekintettel a jelenlegi melegebb időjárásra, valamint a m. kir. belügyminiszternek a kolera ellen való védekezés tárgyában kiadott 165475/914. sz. körrendeletére s utalással a f. évi április hó 1-én 1381/915. rk. sz. a. kiadott felhivásomra, a 97/86. számu szabályrendeletre való hivatkozással ujból felhivom a város közönségét, hogy az udvarukban, illetve házaikban levő disznóólakat, baromfiketreceket és azok aljait, a pöcegödröket és árnyékszékeket tisztogattassák ki és az udvart is állandóan tisztántartva, a szemetet hordassák ki s az utcai járdát és folyókát naponta reggeli 7 óráig söpressék, illetve tisztogattassák le, s a pöcegödröket, árnyékszékeket, disznóólak és baromfiketrecek alját naponta mésztejjel (1 kgr. mész 4 liter vizzel) fertőtlenitsék.

Továbbá a köztisztaság megóvása érdekében ezennel megtiltom a házak és ezek ablakaiból, valamint üzletekből papir, gyümölcshéj vagy egyéb szemétnek az utcára való szórását vagy söprését és a portörlőknek, rongyoknak a házak ablakaiból az utcára való kirázását; úgy szintén a szennyvizek, trágyalének az utcára való kiöntését vagy kifolyását. Az olyan házakban, ahol csatorna nincs, ott a szennyvíz a fentirt szabályrendelet szerint egy zárt tartályban gyüjtendő és naponta az éjjeli órákban a legközelebbi vizelnyelőnél a közcsatornába öntendő ki. A házakból a szemét csak a hatóságilag megjelölt következő helyekre hordható ki: 1. a nyulkertek felé létesitett uj szemétlerakodó; 2. kasza-völgyi dülőut keleti oldalán levő gödröshely; 3. kistelek mögött volt szemétlerakodó hely.

Jelen felhivásomban foglaltakat rendőrközegeim utján állandóan ellenőriztetem és az ezek ellen vétőket a fentirt szabályrendelet 13. §-a alapján szigoruan fogom büntetni. *Dr. Török,* rendőrkapitány.

— **Az önkéntes belépés és a csapatválasztás.** Félhivatalosan jelentik: A csapatválasztás jogát biztositó önkéntes belépéshez a fönnálló szabályok szerint az szükséges, hogy az illető ezt a jogát még tényleges szolgálata megkezdése előtt gyakorolja. Arra az esetre, ha a magyar szent korona országai némely részében az 1865—1872, 1873—1877, valamint az 1897. és 1896. évi születési évfolyamokhoz tartozó egyes népfölkelésre kötelezettek a népfölkelési tényleges szolgálatra idő előtt behivatnának, a magyar kir. honvedelmi miniszter annak lehetővé tétele miatt, hogy e népfölkelők az emlitett jogokat még a bevonulásuk után is gyakorolhassák, rendeletet adott ki, mely szerint a most érvényben levő szabályok olyképen változtatnak meg, hogy az önként belépni óhajtó ily egyéneknek önkéntes besorozása ahhoz a csapattesthez, melyhez való fölvételüket kérik, népfölkelői minőségben való *bevonulásuk után még négy hétig* foganatositható legyen abban az esetben, ha a fölvételi engedelmet bemutatják. Intézkedés történt arra nézve is, hogy az 1865—1872. évben született és népfölkelői tényleges szolgálatra netán idő előtt bevonult ily egyének az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére, tekintet nélkül arra, hogy a közös hadseregben és a honvédségben szolgáltak-e, vagy sem, mindenkor jogosittassanak, ha az egyévi önkéntesi szolgálatra nézve megállapitott tudományos képzettség meghatározását igazolják.

— **Rokkantak támogatása.** Kaposvárott a főispán elnöklésével tartott értekezleten központi bizottság alakult a somogymegyei rokkantak támogatására. Ezenkivül járásonkint is alakitottak helyi bizottságokat. A helyi bizottságok élén állanak: Kaposvári járásban *Somssich* Miklós, Csurgón *Hochreiter* Kornél dr., a nagyatádi járásban *Tallián* Dénes báró, Barcson *Piszár* Antal dr., Tabon *Szupits* Dezső orsz. képviselő, Marcaliban *Kasza* Sándor közjegyző, a lengyeltóti járásban *Tallián* Andor s az igaliban *Gaál* István.

— **Gabonavásárló központ.** A gabona értékesitéséről szóló uj kormányrendelet szerint minden törvényhatóság bejelenteni tartozik, hogy mennyi gabonára van szüksége a következő termésig. Az igy megmaradt felesleg képezendi a export összegét. Ámde nem minden vármegyében lesz felesleg. Ezeknek termése tehát pótlásra szorul. Igy lehet ez Dunántul néhány vármegyéjében is. Somogyvármegye persze feleslegre számit s máris mozgalmat inditott, hogy ezt a felesleget Kaposvárra gyüjthessék s ily módon a bevitelre szoruló megyék a szükséges mennyiséget közelebbről kaphatják meg. Mert furcsa dolog lenne, ha a megyék feleslegét pl. a budapesti központi raktárakban helyeznék el s innen utalnák ki, vagyis szállitanák *vissza* a gabonát a bevitelre szoruló törvényhatóságokba. Kaposvár tehát arra törekszik, hogy gabonavásárló központ lehessen.

— **Benzoline.** A cséplési idény beálltával ajánljuk olvasóink szives figyelmébe a *Benzoline*ről szóló s mai számunkban feltalálható hirdetésünket.

— **Rendőri hirek.** Boross Anna cselédleányt, tiltott visszatérés miatt a rendőrkapitány 6 napi elzárásra és Szentgál községbe történő eltolonczolásra itélte.

Hasonló sors érte Tallasz Ferenc nagynardai 34 éves kéményseprőt csavargás miatt. A különbség itt csak az, hogy a büntetés foka kissé magasabb, mert 8 napi egyedülléttel vigasztalta meg a rendőrség. Csak örülni tudunk, hogy dr. *Török* Gyula rendőrkapitány ily erélyesen bánik a munkakerülőkkel, mikor éppen most oly nagy szükség van rá, hogy minden épkézláb ember munkához lásson.

Rendkivüli adótörvények.

Közadókat érintő egynémely kérdésnek a hadiállapot folytán szükségessé vált kivételes szabályozása tárgyában hozott 1915. évi XIV. törvénycikk, szentesitést nyert és a hivatalos lapokban közzététetett.

Ugyanis adóelengedésnek van helye:

Ha a hadiállapotból folyó hadműveletek következtében a *földbirtok* termésében egyharmad, vagy ezt meghaladó károsodás állott be.

Házbéradóban pedig törlésnek van helye, ha a hadiállapot tartama alatt a ház tényleges birtokosa bérlőjének a házbért egészben vagy részben végérvényesen elengedi. Továbbá:

Házbéradóleirásnak van helye azon épületekre, vagy épületrészekre vonatkozólag, amelyeket a tényleges birtokos hadi, vagy hadisegélyezési célokra teljesen ingyen átenged, végre ha a hadműveletek szinterén megsemmisült, rombadőlt, vagy megrongált, nemkülömben a hatóságilag kiüritett épületek után járó adóknak károsodás mérvének megfelelő elengedése hivatalból foganatositandó.

Az 1875. évi XXIX. törvénycikkbe foglalt *keresetadó* I. vagy III. osztályába tartozó azok az adózók, akiknek üzlete (foglalkozása) a hadi állapot tartama alatt beigazoltan teljesen megszünt, a megszünés napjától járó adótörlést kérhetnek.

Ha az adózó fél a pénzügyminiszter által megállapitandó módon hitelt érdemlően igazolja, hogy a III. osztályu keresetadónak az 1914—16. évekre jogerősen megállapitott alapja az adózónak katonai szolgálatra történt behivása, illetőleg az 1912. évi LXVII. t.-c. 4. §-a alapján hadicélokra szükséges személyes szolgáltatásra történt kötelezése, vagy a háborus állapot folytán előidézett rendkivüli körülmények következtében legalább 50%-kal csökkent a már jogerősen megállapitott III. osztályu keresetadó, a keresetcsökkenés mértékéhez képest a csökkenés beálltának időpontjától kezdve mérsékelhető.

Az ilyen adómérséklésre irányuló kérelmek az érdekeltek által legkésőbb 1916. évi január hó végéig a pénzügyigazgatóságnál nyujtandók be.

Élelmezés a vidéken.

Győrött tovább folytatják a fogyasztó közönség védelmét a piaci uzsora ellen. Most már maga az alispán is szolidáris a városi hatóság mozgalmával.

„Minden tőlem telhetőt megteszek a város közönsége érdekében, ha az a megyei termelők érdekeit nem sérti s ha az *együttesen* elhatározott intézkedések *az élelmiszeruzsorát kizárják*. Feltételem az, hogy a *viszonteladók*, akik a piacon *erőszakosan* vásárolják meg a falusi nép portékáját és *akiknek kezében átlag egy koronával* megy fel az élelmiszerek egységára, — ezek a *nyerészkedők el legyenek tiltva a piacokról*".

Kész programm ez minden város számára. Követni kell! Rend is lesz ott hamarosan. A jegyzők már kikergetik a tyukászokat s egyéb közvetitőket a falukból. A győrvárosi törvényhatóság engedélyt kér a kormánytól, hogy a tojás, tej és termények biztositása végett a kiviteli tilalmat alkalmazhassa.

A *kaposvári* képviselőtestület a *tanács* javaslatára elfogadta, hogy ezentul az élelmiszerek piaci árát *hétről-hétre* megállapitja s azt figyelmeztetésképen a piac közepén felállitandó táblán kifüggesztetí.

A *pécsi* rendőrkapitány is hétről-hétre megállapitja s közzéteszi a piaci árakat.

Nagykanizsán a piac *négy* sarkán négy fekete táblán állandóan jelezve van a maximális ár. Aki ellene vét, azonnal a rendőrségre kisérik s kirójják rá a büntetést. Ugyanitt a hatóság a husárakat is szabályozta, megengedvén a leveshushoz 15%, a borjuhushoz 10% csontot. Amelyik mészáros, illetve hentes az ármegállapitást nem tartja meg, a bm. 5500/1914. sz. rendelete alapján 200 kor. pénzbirsággal s 15 napi elzárással, ismétlés esetén a piacról való kitiltással, vagy iparjogának megvonásával büntetik.

Összehasonlitásul közöljük a nagykanizsai (maximálisár) s a veszprémi husárakat, utóbbiakat legelső husszékek bevallása után.

Egy kilogramm:	N.-Kanizsa	Veszprém
Vesepecsenye (csont nélkül)	5·— K	6·— K
Rostélyos, felsál, vesepecsenye (15% csont)	4·40 „	4·80 „
I. oszt. leveshus (fartő, hátszin, tarajszegy)	4·— „	4·40 „
II. oszt. leveshus (lapocka, tarja, puha hátszin)	3·60 „	4·40 „
Borjuhus (combja)	4·— „	5·20 „
Borjuhus vesés, szegy és lapocka	3·50 „	4·80 „
Sertéscomb és karaj	3·80 „	4·— „
Többi rész	3·— „	4·— „
Kocsonyahus	2·— „	·— „
Disznózsir	4·20 „	4·60 „
Háj	4·— „	4·20 „
Szalonna	3·80 „	4·— „

Székesfehérvárott is megállapitották a maximális árakat s ennek folytán a piaci uzsora ott is alkonyodóban van.

A Balatonparton négy somogymegyei fürdőhelyre — Boglárra, Szemesre Lellére és Fonyódra — állapitották meg a hatósági árakat. Talán nem lesz érdektelen, ha a *fürdőhelyi* piaci árakat egy-két vonatkozásban ide jegyezzük:

Rántani való csirke párja	2·50 K	3·—	K-ig
Sütni való csirke párja	3·50 „	5·—	„
Tyuk darabonkint	3·— „	4·—	„
Idei kacsa darabja	2·50 „	3·50	„
Hizott réce kg.-ként	2·— „	0·—	„
Idei liba darabja	4·— „	5·—	„
Idei liba hizott kg.-ként	2·80 „	3·—	„
Tej	—·24 „	—·26	„
Tojás	—·08 „	—·10	„
Uj burgonya kg.-ként	—·24 „	—·—	„
Zöldbab kg.-ként	—·40 „	—·—	„
Cseresznye literje	—·30 „	—·—	„
Meggy literje	—·20 „	—·24	„

Hasonlitsuk ehhez a veszprémi piac árait és sóhajtsuk irigykedve: boldog nyaralók. *Pete* Lajos lengyeltóti főszolgabiró csinálta ezt.

A háboru krónikája.

Junius 27. A Dnyeszter és Pruth közt minden erejükkel támadnak az oroszok. A harc kemény és elkeseredett, de eredménye nekünk kedvező. Minden támadást visszavertek vitéz katonáink. Az orosz rohamok végül is kudarcot vallanak. Az ellenséget sulyos veszteség éri. Ezekben a harcokban, amelyeket a Pflanzer-hadsereg keleti csoportja vivott, különösen kitüntette magát a 6. honvédtüzérezred és a horvát honvédség. Zuravno és Kodorov vidékén ismét előbbre jutottunk.

Az Isonzo-arcvonalon még tart az ellenséges ágyuzás.

Az olaszoknak görci hidfőnk ellen intézett több támadását ismét nagy veszteségükkel vertük vissza.

A karintiai és tiroli határvidéken nem történt jelentős esemény.

Souchez vidékén és a Maas-magaslatokon a nagy erővel meginditott francia támadások a franciák teljes vereségével végződtek. Más helyeken is nagy kudarc érte a franciákat.

A Dardanelláknál állandóan siker kiséri a hősiesen küzdő török katonákat. Tegnap éjszaka ismét visszaverték az ellenséget. A törökök jobbszárnyán egy földerítő őrjárat igen nagy sikert ért el az ellenséggel szemben.

Junius 28. A Lembergnél és ettől délre szenvedett vereség után az oroszok főerejükkel keleti irányba vonultak vissza és a Dawidovkától keletre és Miklaszowtól keletre emelkedő magaslatokon a Jaricov-Sztari mellett ujból nagy erőkkel szembe fordultak velünk. Ezen az arcvonalon csapataink több napi harcban elfoglalták az ellenség előállásait és rohamtávolságig előküzdötték magukat az ellenséges főálláshoz, amelybe végül számos helyen benyomultak. Különösen a Dobrkánál és ettől délre levő szakaszon egy összefüggő arcvonalrészből vetettük vissza az ellenséget. Ma reggel óta az oroszok ismét az egész arcvonalon visszavonulóban vannak.

Zolkiewtől északra és Ravaruskától északra is hátrál az ellenség az üldöző szövetséges csapatok elől.

A felső Dnyeszter mentén tovább harcolunk. Német csapatok kemény küzdelem után rohammal bevették a bukacowcei magaslatokat.

Halicstól lefelé a Dnyeszter mentén, valamint a besszarábiai határon általában nyugalom van.

A legutóbbi napok harcaiban a Böhm-Ermolli hadsereg egymaga junius 15-étől 21-ig 71 tisztet és 14.100 fonyi legénységet fogott el és 25 géppuskát zsákmányolt.

A monfalconei csatorna mentén tegnap Sagradotól délre egy ellenséges támadást visszavertünk.

Egyébként az Isonzó mentén épp ugy, mint a többi arcvonalon is csak tüzérségi harc volt.

Tengerelattjáróink egyike junius hó 26-ikán az Adriai-tenger északi részében megtorpedózott és elsüllyesztett egy olasz torpedónaszádot.

Egy lőszerraktárt a németek a levegőbe röpitettek. Az Argonneokban Vienne le Chateautól északnyugatra a németek egy árokrészt rohammal elfoglaltak és több francia ellentámadással szemben megtartottak. Miután az utóbbi napokban a Maas-magaslatokon meghiusitották az ellenségnek azokat a kisérleteit, hogy a Tranchée mindkét oldalán junius 24-én tőle elragadott területet hatalmába keritse, tegnap a közvetlenül Les-Epargestől délnyugatra fekvő hegyhát elleni támadással lepték meg az ellenséget, a hegyhát rövid küzdelem után birtokunkba jutott. Az ellenség az éj folyamán erőfeszitéseket tett, hogy a hegyhátat visszafoglalja, azonban minden támadása balul ütött ki.

Junius 29. Minden helyen tovább haladnak előre a szövetséges csapatok. Halics a miénk. A Linsingen-hadsereg átkelt a Dnyeszteren. Az ellenség üldözése szakadatlanul folyik. Junius 23-ika óta Linsingen hadserege 6470 oroszt fogott el.

Az olasz arcvonalakon csak ágyuharc van. Az olaszok folytonos kudarcuk következtében egyelőre abbahagyták a támadást. Tegnap és ma egy tengerészeti repülőnk nagy sikert ért el: lelőtt egy ellenséges léghajót, bombát dobott egy ellenséges tüzérségi telepbe és egy gőzöst sulyosan megrongált bombával. A gőzös hátulsó része elsüllyedt.

A franciák Arrasz körül és az Argonnokban megkisérelt ujabb támadásai is csuf kudarccal végződtek. Vereséget szenvedtek a franciák a Vogézekben is, ahol egy fontos hegykupról kiszoritották őket. A németek a légi harcban is sikeresen működnek.

A törökök a Dardanelláknál állandó sikerrel harcolnak. Szed il Bahrnál egyre nagyobb kár és veszteség éri az ellenséget. Az olaszoknak nagy gondot okoz a török háboru.

Junius 30. A megvert orosz seregek üldözése mindennap uj sikert juttat a szövetséges hadseregeknek. Tegnap is több helyet foglaltak el: igy Bursztyt és Tomaszovot. Az oroszokat vitéz katonáink mindenütt támadják. A legerősebb orosz támadást is visszaverik. Az oroszokat, akik üldöztetve visszavonulnak, mindenütt nagy veszteség éri.

A német hivatalos jelentés ma is egész sor francia támadás teljes kudarcáról ad hirt. Arrasz vidékén, a Maas-magaslatokon és Lunevilletől keletre verték vissza a támadó franciákat. Az ellenséget nagy veszteség érte. A német tüzérség a soissoni székesegyházat lőtte, mert a franciáknak ott tüzérségi megfigyelő állásuk volt.

Az olasz harctéren tegnap nem történt jelentős esemény.

Az ellenség ujra nagy mennyiségü tüzérségi lövőszert tüzelt el a görzi hidfő ellen.

Az olasz egészségügyi személyzet a genfi egyezmény megsértésével hordható ágyain géppuskát szállit.

Julius 1. A szövetséges csapatok mindenütt eredményesen harcolnak. Az oroszok mindenütt hátrálnak. Visszavonulását folytatja a Bug és a Visztula között. Csapataink diadalmasan nyomulnak előre mindenütt és egymásután foglalják el az oroszok állásait.

Az olaszoknak támadását nagyszerü katonáink mindenütt visszaverik. Az ellenséget igen nagy veszteség éri. Az Isonzó-arcvonalon nagy erőfeszitést fejt ki az ellenség, de minden igyekezete meghiusul katonáink vitézségén. A Sagrado-Monfalcone szakaszban az éjjel általános támadást kezdtek. Ezt is mindenütt visszavertük.

Julius 2. Az egész vonalon nagy sikerrel harcolnak a szövetséges csapatok. Lembergtől keletre egyre előbbre haladunk. Több helyen betörtek az ellenséges állásokba. Zamosc a miénk. A Tanev-sikságtól északra emelkedő magaslatokat mind elfoglalták vitéz katonáink. A Visztulától nyugatra állandóan hátrál az ellenség. A zsákmány 194.521 fogoly, 93 ágyu, 364 géppuska.

Arrasztól északra kedvező eredménnyel folyik a németek harca. A franciák támadása hiábavaló. A Vogézekben és a Maas-magaslatokon tüzérségi harc folyik.

Az Isonzó-vonalon több támadó olasz gyaloghadosztályt sulyos veszteség ért, amikor katonáink visszaverték. Igen sok az olasz halott. Az Isonzó-vonalon sok helyen kisebb erővel is támadnak az olaszok. Mindenütt vereség éri őket. Csapataink szikla szilárdan állanak a hasztalanul próbálkozó ellenséggel szemben.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. — 31

Az egységes közös eszme tömöritő hatása sehol sem érezhető jobban, mint itt. Szinte szükséges, hogy legyenek ilyen egyesitő eszmék a különböző faju népek között. Annyira el vagyunk választva egymástól a nyelveken kivül számtalan választófallal, hogy alig tudott a kultura néhány olyan közös érintkezési pontot megteremteni, ahol legalább nagyjából, legalább egy kis időre némi közös érzelmeket és gondolatokat tudjunk táplálni az elütő nagy nyelvi és faji eltérések mellett. Az ilyen helyek valóságos oázisok, ahol a fáradt utasok mindegyike megtalálja a maga édes pihenőjét s ahol testvért lát egy időre legalább minden más emberben. Ha azt keressük, ami bennünket összeköt, akkor ezeket a kapcsokat, ezeket a kötelékeket bőségesen megtaláljuk az ilyen helyeken, minő elsősorban Lourdes is. Ilyenekre szükség van, mint közös összekötő kapcsokra.

Az európai keresztény társadalom anélkül is nagyon meg van oszolva a nyelvi ellentéteken kivül különösen eszmék terén. Amig a vallási egység megvolt, addig legalább ezen az egy téren egy közös eszme körül egyesithető volt az európai népek egész társadalma. A vallási egység megbomlása után nem volt már többé hatalom, mely valami közös eszme körül tömöriteni tudta volna az addig legalább vallásilag egységes társadalmát az európai népeknek. Sőt azóta mindig több és több elválasztó ok és tényező merült fel mind a mai napig. Igy például csak magában Franciaországban a legellentétesebb eszmeáramlatok emelnek választófalakat a társadalom különböző rétegei közé: az egyik rész kegyeletes tisztelettel adózik pl. Lourdesnak, mig a másik teljes hitetlenségében megvetéssel gondol ugyanarra. Lehet-e ennél nagyobb ellentétet még csak elképzelni is egy és ugyanazon faju nép kebelében? Ha körülnézünk más országokban, nem véve ki édes hazánkat sem, ugyanazokat a megoszlási tüneteket látjuk az eszmék világában. A legszélsőbb ellentétek közt mozgunk és nem is tudjuk, talán jobb nem is tudni, hogy mekkora ellentétek léteznek köztünk. Hit és erkölcsi fölfogás terén nem is lehetne a hajdan egységes Európa jobban megoszolva. Ez a megoszlás pedig annál jelentőségteljesebb, mert nem lényegtelen kérdések, vagy merő külsőségek terén áll fenn, hanem jóformán az ember egész lelki világa terén: a hit és erkölcs terén.

Át Spanyolországba.

Lourdest elhagyva és nyugati irányba haladva nemsokára eljutunk az Atlanti-Oceánhoz. Közben szép vidékeken visz utunk. A Pyreneusok hóborította ormai még mindig mintegy hivogatólag intenek felénk, melynek egész növényvilága elárulja a hegyvidéki jelleget.

Közelgünk azonban a mérhetetlen Oceánhoz is, melynek közelségét jelzi a tengeri légáramlat, jelzi a sok csapadék, mely ujra befolyásolja és módositja a növényvilág alakulását és fejlődését.

Szinte vágyunk mihamarább eljutni az Oceán zugó partjaihoz. Csak az imént hagytuk ugyan el a Földközi-tenger rivierai kék partjait, azért mégis külön vágyat érzünk az Atlanti után, mintha nem is volna tenger az egyik is, másik is. Tenger az egyik is, tenger a másik is, de azért ugy vagyunk vele, mint az ó-kori római katonák. Látták ezek is már tengert annak előtte is, talán meg is mutatták már a Földközi-tenger és részeinek szemlélését. Mikor azonban utjuk az Atlanti-óceán partjaira először vezette őket, mikor megpillantották a véghetetlen tenger vizében lenyugvó napot, akkor a világ végén képzelték magukat, mellyen tul a vizen kivül semmi sincs és a bámulat és félelem vegyes érzelmei közt csodálták az eddig nem látott tömegét az óceánnak, melyről még gyanitani se merték, hogy mekkora ismeretlen világot választ el tőlük.

Várjuk az Atlanti megjelenését és szinte azt képzeljük, hogy fut a mi dübörgő vonatunk elől. Végre Bayon közelében fölcsillan annak ragyogó tükre és egy kis darabon megpillantjuk azt a nagy vizfőmeget, mely egész világokat választ el egymástól. Néhányszor még ugy eltünik előttünk, mintha csak látszat lett volna annak látása. Lassan-lassan elérjük a partot is, hogy egy kis darabon még francia földön gyönyörködhessünk a nem mindennapi látványban. Amily közel értünk ugyanis az Óceánhoz éppen oly közel jutottunk a spanyol határhoz is. Egészen a part mentén vezet, utunk Spanyolország felé. A Pyreneusok magas hegyei mindjobban elmaradnak. Lankás tengerparton megyünk még egyideig francia földön. A táj és az utasok képe is megváltozik. Francia utasaink minden állomáson megfogynak és helyüket más tipusu emberek foglalják el. Nyelvük, tipusuk, modoruk egyaránt elárulja, hogy nem franciákkal van többé dolguk. Nyelvük hasonlósága elárulja, hogy egymástól nem messze eső uj néppel lesz dolgunk. Alig akad már néhány utas, aki a régi nyelvet beszéli. Ezek a franciák is Spanyolországba készülnek, a legtöbben csak azért, hogy folytassák utjukat délnek Marokkó felé, az ő gyarmatuk irányába. Igy érjük el rövidesen a spanyol határt s ezen a határon az első spanyol állomást: Irun-t. Minden jelzi, hogy határállomáson vagyunk: spanyol föliratok, spanyol egyenruhák, spanyol nyelv jelzik ezt a változást. Kiszálltunk, rövidesen átesünk a szokásos vámvizsgálaton és most már semmi sem gátol bennünket abban, hogy spanyol területen szabadon mozoghassunk és a városba bemenjünk.

IRODALOM.

* **Magyar Kultura.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legujabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok: Szent Tamás természetszemlélete Dr. Trikál József. — A materiális kultura nemzetirtása. Dr. Mester János. — A főpapok jótékonysága a hadügy terén IV. Bölcskey Ödön. Tárca: A három anya. Samassa Désy Annie. Pajzs és kard: Levélszekrény 49. Hozzászólás a „keresztény intelligencia nevelése s a kath. akciók" problémájához. Dr. Ernszt Sándor. — Anya és csecsemő védelem. . . r. Szemlék és kritikák: Könyvek: I. Bernát István. Az igazi élet felé. II. Jász Géza. A vallás filozófiája. Bangha Béla S. J. — Meier Gábor: Szent Bernát élete. Forditotta: Várkonyi Fidél. Bangha Béla S. J. — Der Mensch aller Zeiten. Natur und Kultur der Völker der Erde. Dr. Walter János. — Landauer Béla: A nagy esztendő. Z. — Szinház: Magyar Szinház. —k. Napló: A háboru története. VI. Ackerman Kálmán. — Jegyzetek a drágasághoz. B. K. — Rövid följegyzések.

Fogászati műterem
Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurban
Wellner Gyula
régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.
Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.
A szájpadlás nélküli műfogak speciális készitője.
Számtalan elismerő levél.
Tanitóknak kedvezmény.

Eladó
egy jóforgalmu szatócsüzlet, vendéglő és mészárszék. Konkurrencia nincs. Bővebb felvilágositást ad
özv. Bonyhárdné
AKA, Veszprémmegye.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. junius 11-től julius 1-ig. —

Születés.

Kopnyi Katalin fia Pál r. kath. — Maráti Béla és Vik Lujza fia Pál ág. h. ev. — Pór István és Timár Lidia leánya Ilona ref. — Punczi Imre és Mágda Józefa leánya Mária r. kath. — Hegyi Ferenc és Horváth Mária leánya Julianna r. kath. — Pintér Ida (özv.) fia Mihály r. kath.

Halálozás.

Özv. Ambrus Elekné Raszl Anna r. kath. magánzó 50 éves. — Bolyósi András kisbirtokos ref. 54 éves. — Hegyi Julianna r. kath. 1 napos. — Vitmann Mihály asztalos-s. r. kath. 29 éves. — Illés Ilona ref. 6 éves. — Bolla Dániel cipész-s. r. kath. 22 éves.

Házasság.

Tallér József fodrász-s. r. kath. és Rieger Teréz lapkihordó r. kath.

Vizsgázott géplakatos
ki már több éven át önállóan csépelt benzinmotoros gépekkel, cséplést vállalna. — Cime:
Györe Ferenc, Veszprém
Hosszu-utca 26. szám.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság
veszprémi főügynöksége
elfogad **tüz-, jég-, betörési, baleset, szavatossági, élet- és járadék-biztositásokat.**
A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztositó intézet; — biztositéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s igy minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyujtják.
Irodai helyiség: **Szabadi-utca 3. sz.** földszint. Képviseli: **SULY LÁSZLÓ.**

A cséplési idényhez rendkivül fontos.
Benzoline
az uj hajtóerő motorüzemhez
a benzint teljes értékében pótolja.
Minden mennyiségben katonai engedély és pénzügyőri ellenőrzés nélkül azonnal szállitható.
Felvilágositást ad:
M. Elfer cég
WIEN, I., Krugerstrasse 3.

Ki tudja meddig tart a háboru?
Éppen azért
mindenkinek érdeke
hogy
cikkeit
ott szerezze be, ahol a legjobbat legolcsóbban kapja. Női fehérnemüeket és férfi ingeket, lábravalókat legcélszerübb.
Rádynál venni,
ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. — Divatos retikülökből és pénztárcákból
állandóan
szintén nagy választékot találunk, ugyszintén kalapokban, gallérokban és divatnyakkendőkben olyan készlet van, hogy bármilyen kényes ízlést kitudunk elégiteni.
Rádi István és Tsa
Veszprém.

HIRDETÉSEK
felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC
orgona- és harmoniumkészitő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

Bakos Kálmán
füszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.
ásványvíz
nagy raktára!
Ajánlom friss töltésü ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.
Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:
a szt. Lukács Kristály víznek,
rendkivül kedvelt szénsavas borviz
eredeti porcelándugós üvegekben
2 lit. 1 6/10 lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.
Főraktára: **Salvator lith** savanyúvíznek, **Mohai Ágnes, Giesshübli, Csízi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblaui, Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli** stb. stb. vizeknek.
KESERŰVIZEK.
A vizeket vidékre szállitva a csomagolás önköltségen lesz felszámitva. Nagyobb vételnél engedmény, ismételadóknak előnyár.
Az összes füszer-, csemege- ásványviz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapittatott 1894-ben — Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készit a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT
ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyzék, meghivók, eljegyzési és eskettési tudositások, számlák, cimkék, stb. stb., jutányos árakon számitva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle
HIVATALOS NYOMTATVÁNYT
melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és boritékok, okmánybori-tékok mindenféle alakban és szinben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, tetszésszerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségü fehér irodai, ugyszintén fogalmazópapirok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprémben** Telefon 61

Veszprém, Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprémi-Egyházmegyei Könyvnyomda.